

Linköpings kommun – romsk inkludering

2012-2015

Utvecklade metoder och verktyg och erfarenheter att dela

Socialt områdesarbete – Vårt Nygård

Vårt Nygårds verksamhet utgår från en lägenhet i en av Linköpings stadsdelar. Personalen består av familjepedagog och brobyggare. Att arbeta utifrån ett holistiskt perspektiv inbegriper ett induktivt förhållningssätt. I praktiken innebär det att personalen fokuserar på att skapa förtroende och tillit och att se människan som ett subjekt istället för ett objekt för åtgärder. Stor vikt läggs vid att skapa dialog och arbeta utifrån ett öppet förhållningssätt. Att etablera en relation till dem som är i behov av stöd för att tillsammans skapa grunden för ett förändringsarbete. Alltid med föräldrar och barn i centrum.

Brobyggare inom socialt områdesarbete i skolan

Brobyggare arbetar exempelvis tillsammans med lärare/mentor och annan berörd skolpersonal samt, om behov finns, även en socialarbetare. Grunden i arbetet är att säkra att brobyggaren och personalen som ska arbeta tillsammans med barnet, får ett mandat från föräldrarna för att reda i den aktuella situationen. Utifrån detta skapas en tydlig målformulering och en samarbetsstruktur med tydlig roll och ansvarsfördelning.

Föräldrar och elev är medvetna om och delaktiga i samarbetsprocessen. Återkommande återkoppling och flexibilitet, exempelvis gällande arbetsplanering, samverkansaktörer och schemaupplägg, är oerhört viktig. Det är viktigt att poängtera att brobyggaren har en specifik roll som bärare av normer och traditioner, både till och från den egna gruppen och det svenska samhället. Det är lätt att hen blir tagen för given av den egna gruppen genom att förväntningar skapas som inte har med yrkesrollen att göra. Därav är det viktigt är att vara tydlig med avgränsning och vad rollen innebär.

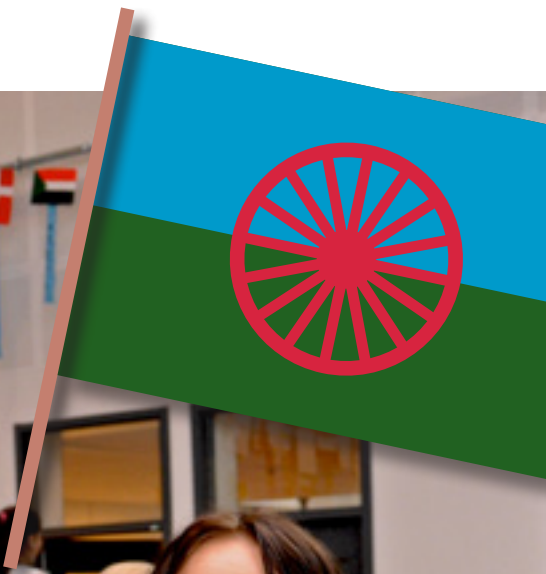
Tjejgrupp

Brobyggarna, primärt den kvinnliga, har på fritiden samlat romska tjejer i åldrarna 10-13 år. För att skapa förtroende har föräldrarna varit vidtalade i alla moment. För att delta i tjejgruppen har ”kompiskontrakt” etablerats, detta för att tjejerna ska stötta varandra samt träna social sammanhållning. Utifrån tjejernas önskemål, har olika inspirerande aktiviteter erbjudits och parallellt har samtal förts kring olika företeelser gällande skola, vidareutbildning, fritid, normer och beteende.

Lekfotboll

Brobyggarna, primärt de manliga, har efter skoltid, samlat killar och tjejer i åldrarna 10-13 år. Syftet med lekfotbollsgruppen har varit att träna på att fungera socialt tillsammans, visa respekt och hänsyn. Ett tydligt fokus med fritidsakti-

viteten är att leka fotboll inte träna fotboll. Gruppen har fungerat med flexibel sammansättning och inkluderande, det vill säga barn med olika etnisk bakgrund har lekt fotboll tillsammans. På detta vis har framtida kompis kontakter mellan barnen etablerats inför start i högstadiet.

Resultat

Vi har sett att familjernas känsla av sammanhang och förståelsen för samhället ökat. Barnens skolnärvaro har ökat såväl som antal elever som tar fatt i oavslutade studier och återgår till dessa. När det gäller ungdomar avhoppade från gymnasiet har vi sett en tydlig tendens att ungdomarna återigen tar fatt i sin situation. Många barn har skapat en meningsfull fritid med olika former av sysselsättning, primärt utövning av bollsport och kultur. Ett ökat föräldraengagemang samt en positiva anda av samverkan mellan hem och skola har etablerats på flera håll.

Boken som brobyggare

En medveten prioritering av barns upplevelse, förebilder och behov kring barnlitteratur ledde till denna något annorlunda ”brobyggarfunktion”. Arbetet med barnböckerna har utgått från grunden – en bok som alla barn och föräldrar kan känna igen sig i. Underlaget till boken arbetades, under en termin, fram tillsammans med barnen. Författare och illustratör deltog i undervisningen, deltog på en fest och lyssnade på barnens berättelser. De var också delaktiga vid de lektioner då barnen skapade teckningar som låg till grund för illustrationerna. Barnen var även delaktiga i processen med att bestämma namn till de olika barnen i böckerna. Materialet bearbetades sedan professionellt av författare och illustratör. De barn, sammanlagt tre olika klasser i åk 4-6, vittnar själva om ökad kunskap, stolthet samt en utvecklad glädje att läsa.

Brobyggare unga vuxna – Jobb- och kunskapstorget

Brobyggarens arbete fokuserar på uppsökande verksamhet, ibland själv och ibland tillsammans med en annan profession. Brobyggaren har ett nära samarbete med de olika funktionerna internt och med Studie- och Yrkesvägledare som även innebär ”partsamtal” för att kunna erbjuda rätt insats till varje individ. Motivationsarbete är en stor del av brobyggarens roll för att till exempel få individen att se fördelen med att skriva in sig på Jobb- och Kunskapstorget. Brobyggarens arbete är också av mer ”praktisk karaktär” till exempel att översätta blanketter, hjälpa till att kontakta myndigheter, skriva CV, personliga brev etcetera. Brobyggaren är också behjälplig med kontakter med skolor och myndigheter för att öka förståelsen från myndighetssidan och öka tilliten från den romska sidan. Motivationsarbete är en stor del i att hitta den långsiktiga lösningen. Personen får all information för att kunna påverka sin framtid och utveckla långsiktiga mål. Samverkan med socialkontoret och Arbetsförmedlingen är också av stor vikt. Att i

Böckerna Dansbus & Kaktrubbel, Badbomber & Simhjältar och Camping & Kurragömma handlar om vardagens äventyr bland barn. Illustratör Marcus Gunnar Petterson har använt sina egna erfarenheter som resande i skapandeprocessen, här tillsammans med Marie Tomicic.

varje enskilt samtal utgå från och att ha med förhållningssättet – romsk inkludering. Det innebär att ge möjlighet till delaktighet och inflytande inför varje enskild persons egen planering och process.

Att arbeta brobyggande eller att arbeta som brobyggare

Vi har presenterat brobyggerrollen ur ett holistiskt perspektiv. I det sättet att använda metodiken är det skillnad att arbeta brobyggande och att arbeta som brobyggare. Att arbeta brobyggande gör många inom både socialtjänsten och skolan. Som vi ser det är skillnaden att brobyggaren, med sin kompetens inom både svenska och romska norm- och traditionsmönster, arbetar som en part i hela förändringsarbetet. Den som arbetar brobyggande gör det ofta mer i form av att vara en förmedlare av till exempel information.

Romskt Samråd

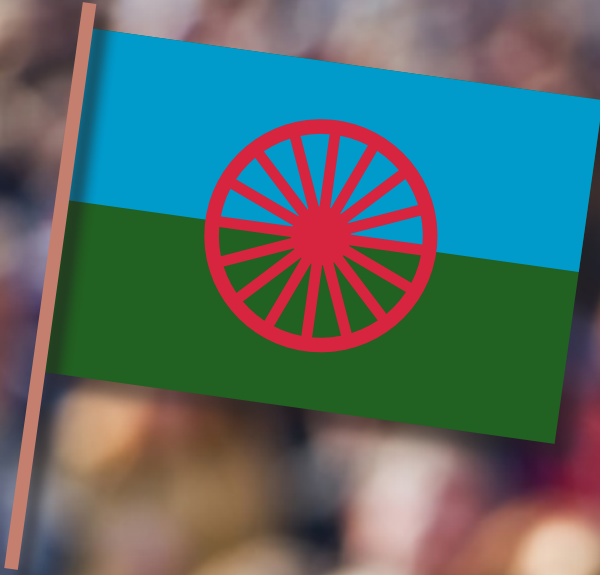
Ett långsiktigt och hållbart romskt samråd är under uppbyggnad i Linköpings kommun. Ännu deltar inte representanter från de fem olika grupperingarna. De som, tillsammans med politiker, deltar och arbetar med att formalisera samrådet är i dagsläget representanter för nyanlända samt finska romer. Samrådet föregås av en beredningsgrupp och har beslutat att arbeta med övergripande fokus på strategiska frågor och nationella minoriteten Romers rättigheter och behov. Primärt har arbete påbörjats inom områdena utbildning, arbete och bostad.

Avslutningsvis...

Det som kännetecknat de fyra pilotkommunsåren har varit utvecklingen av metoden – socialt områdesarbete. Den holistiska inriktningen och det autonomibefrämjande förhållningssättet har varit vägledande. Den vetskap vi från början hade – att närhet och lättillgänglighet, prestigelösa möten, samtal och tid för reflektion – har vi ytterligare stärkts i. Att finnas i bostadsområdet som en ”naturlig del”. Att utgå från individen och tillsammans med denne arbeta för en lösning är ett vinnande koncept.

Vi hade kunnat göra mer... till exempel behöver arbete fortsatt ske kring;

- ⊗ sprida den romska rösten, kulturen och nuvarande situation
- ⊗ fortbildning för personal och föreläsningar för allmänhet
- ⊗ fortsätta arbetet med att skapa ytterligare tillit mellan romer och myndigheter
- ⊗ utöka arbetet med uppsökande verksamhet
- ⊗ fortsätta utveckla metoder och arbetssätt
- ⊗ arbeta med att utveckla ett brett lokalt samarbete mellan myndigheter och de romska grupperingarna
- ⊗ att brobyggare utvecklas till ett yrke bland andra yrken
- ⊗ spridning av den holistiska tanke sättet/metoden. I motsats till att befästa befintliga strukturer bidrar den holistiska metoden till att utveckla närhet och att se, förstå och påverka komplexiteten i människors vardag.

Kontaktuppgifter

Marie Daun, utvecklingsstrateg

Adress: Linköpings kommun, Kommunledningskontoret,
Storgatan 43, 581 81 Linköping

Telefon: 013-26 34 04

Mail: marie.eriksson-daun@linkoping.se
